

σημαίνω, μέλ. *σημαίνω*, Ιων. -*ἀνέω*· αόρ. α' *ἐσήμηνα* και *ἐσήμανα* — Μέσ., αόρ. α' *ἐσημηνάμην*, *ἐσημάνθην*, παρακ. *σεσήμασμαι*, επίσης γ' ενικ. *σεσήμανται*, απαρ. *σεσημάνθαι* (*σημα*)·

A. I. 1. δείχνω μέσω ενός σημείου, δηλώνω, γνωστοποιώ, φανερώνω, καταδεικνύω, σε Όμηρ. κ.λπ. **2.** απόλ., παρέχω σημεία, κάνω σινιάλα, σε Ομήρ. Ιλ., Τραγ. **II. 1.** δίνω σύνθημα, σημαίνω ή κάνω σινιάλο για να κάνει κάποιος κάτι, σε Ομήρ. Ιλ.· με απαρ., σε Ηρόδ. κ.λπ.· *μῆσημήναντός σου*, χωρίς καμία διαταγή από σένα, σε Πλάτ.· με γεν., έχω την αρχηγία, εξουσιάζω, κυβερνώ, διοικώ, *τινός ή ἐπί τισι*, σε Όμηρ.· απόλ., δίνω διαταγές, διατάζω, προστάζω, στον ιδ.· *σημαίνων = σημάντωρ*, σε Σοφ. **2.** στον πόλεμο, δίνω το σήμα για την επίθεση, σε Θουκ.· *σημαίνω τῇ σάλπιγγι*, σε Ξεν.· *σημαίνω ἀναχώρησιν*, δίνω το σήμα της αναχώρησης, σε Θουκ.· απρόσ., *σημαίνει* (ενν. *ὁ σάλπιγκτής*), το σήμα δόθηκε· *τοῖς Ἑλλησι ὡς ἐσήμηνε*, όταν δόθηκε το σήμα στους Έλληνες να επιτεθούν, σε Ηρόδ.· *ἐσήμαινε πάντα παραρτέσθαι*, δόθηκε η διαταγή να είναι όλα έτοιμα, στον ιδ. **III. 1.** δηλώνω, καταδεικνύω, ανακοινώνω, κοινοποιώ, σε Ευρ., Ηρόδ., Αττ. **2.** γενικά, υποδηλώνω, διερμηνεύω, επεξηγώ, σε Ηρόδ., Αισχύλ.· απόλ., *σήμαινε*, πες, σε Σοφ. **IV.** = *σφραγίζω*, αποτυπώνω κάποιο σημάδι ή χαρακτηριστικό γνώρισμα, σημαδεύω, σφραγίζω, Λατ. *obsignare*, κατά κανόνα στη Μέσ., σε Ξεν. — Παθ., *εὔ σεσημάνθαι*, είμαι σφραγισμένος καλά, σε Αριστοφ.· *τὰ σεσημασμένα*, αντίθ. προς το *ἀσήμαντα*, σε Δημ. **B. I.** Μέσ. *σημαίνομαι*, όπως το *τεκμαίρομαι*, εκλαμβάνω ως σημείο, δηλ. συμπεραίνω μέσω σημείων, πιθανολογώ, εικάζω, σε Σοφ. **II.** σημαδεύω για τον εαυτό μου, *σημαίνεσθαι βύβλω*, (ενν. *βοῦν*), δηλ. σημαδεύω ένα βόδι τυλίγοντας γύρω από το κέρατό του μια λωρίδα βύβλου (δέρματος), σε Ηρόδ.

σημαιο-φόρος, -ον (σημαία, φέρω), Λατ. *signifer*, αυτός που κρατάει λάβαρο, σε Πολύβ.

σημαντήριον, τό, σημάδι ή σφραγίδα που ετίθετο σε οτιδήποτε έπρεπε να μείνει άθικτο, σε Αισχύλ.

σημαντρίσγῃ, χόμα (πηλός) που λόγω της ευπλασίας του μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ύλη σφραγίσματος, ως σφραγίδα, όπως το βουλοκέρι, σε Ηρόδ.

σημαντρον, τό, = *σημαντήριον*, σφραγίδα, βούλα, σε Ηρόδ., Ευρ.· μεταφ., *δεινοῖς σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι*, δηλ. τραυματισμένοι, πληγωμένοι, σε Ευρ.

σημάντωρ, -ορος, ὁ (σημαίνω II), 1. αυτός που δίνει το σήμα, ηγέτης, αρχηγός, σε Όμηρ.· λέγεται για άλογο, καβαλάρης, ιπέας· λέγεται για κοπάδι ζώων, βοσκός, σε Ομήρ. Ιλ.· κατώτερος αξιωματικός, σε Ηρόδ. **2.**

πληροφοριοδότης, οδηγός, αυτός που αναγγέλλει κάτι, αγγελιοφόρος, σε Ανθ.

σημᾶτόεις, -εσσα, -εν (σήμα), αυτός που είναι γεμάτος τάφους, σε Ανθ.

σημᾶτ-ουργός, ὁ (*ἔργω), αυτός που φτιάχνει σήματα, εμβλήματα για ασπίδες, σε Αισχύλ.

σημειο-γράφος[ᾶ], -ον, στενογράφος, ταχυγράφος, κρυπτογράφος, σε Πλούτ.

σημείον, τό, Ιων. **σημήϊον**, Δωρ. **σᾶμήϊον** και **σᾶμᾶον** (*σημα*), **I. 1.** σύμβολο, σημάδι, χαρακτηριστικό γνώρισμα, σε Ηρόδ., Αττ. **2.** σημάδι που προέρχεται από τους θεούς, οιωνός, σε Σοφ., Πλάτ.· λέγεται ιδίως για τους αστερισμούς, σε Ευρ. **3.** σημάδι για να κάνει κάποιος κάτι ή σινιάλο, που δημιουργείται από τον κυματισμό σημαιών, σε Ηρόδ.· *αἴρειν, κατασπᾶν τὸ σημείον*, υψώνω ή υποστέλλω το λάβαρο που λειτουργεί ως σύνθημα για τη μάχη, σε Θουκ.· *τὰ σημεία ἤρθη*, δόθηκαν τα σινιάλα που είχαν συμφωνηθεί, στον ιδ. **4.** έμβλημα

ή σημαία που κυματίζει στο πλοίο του ναυάρχου, σε Ηρόδ. ή στη σκηνή του στρατηγού, σε Ξεν.: κατόπιν, γενικά, έμβλημα, σημαία, σε Ευρ.: απ' όπου, σύνορο, όριο, σε Δημ. **5.** εικόνα ή σήμα χαραγμένο πάνω στην ασπίδα, σε Ηρόδ., Ευρ.: στα πλοία, διακοσμητικές φιγούρες, όπως κεφαλές μυθολογικών προσώπων, σε Αριστοφ. **6.** σινιάλο, συνθηματική λέξη, σύνθημα, σε Θουκ. **II.** στην επιχειρηματολογία, ένδειξη ή απόδειξη, τεκμήριο, σε Αριστοφ., Θουκ. κ.λπ.: *σημείον δέ· ή σημείον γάρ·* (για να παρουσιάσει επιχείρημα), αυτή είναι η απόδειξη γι' αυτό, σε Δημ. κ.λπ.

σημειώω, μέλ. -ώσω = *σημαίνω*, **I.** σημαδεύω (με λίθους που λειτουργούν ως μιλιοδείκτες), σε Πολύβ. **II.** Μέσ., ερμηνεύω ως σημάδι, οιωνοσκοπώ, σε Στράβ.

σημει-ώδης, -ες (είδος), αυτός που έχει σημειωθεί, αξιοσημείωτος, σημαντικός, σε Στράβ.

σήμερον, Δωρ. **σάμερον** (από τη λέξη *ήμερα* με το πρόθημα σ)· επίρρ., σήμερα, σε Όμηρ., Πίνδ.: ο συνήθης Αττ. τύπος ήταν *ήμερον*, σε Αριστοφ. κ.λπ.: *είς ήμερον*, σε Πλάτ.: *ή τ. ήμερα*, σε Δημ.

σημηΐον, τό, Ιων. αντί *σημείον*.

σημικίνθιον ή συμικίνθιον, τό, το Λατ. *semicinctium*, ποδιά ή πετσέτα κουζίνας, σε Κ.Δ.

σημό-θετος, -ον, αυτός πάνω στον οποίο έχει τεθεί ή κολληθεί ένα σημάδι, σημαδεμένος, σε Ανθ.

σηπεδών, -όνος, ή, σήψη, σαπίλα, σαθρότητα, σε Πλάτ.

σηπία, ή, σουπιά, η οποία όταν αλιεύεται, θολώνει το νερό εκχέοντας ένα υγρό, είδος μελανιού, σε Αριστοφ. (άγν. προέλ.).

σήπω, μέλ. *σήσω*, **I. 1.** κάνω κάτι να σαπίσει, επιφέρω σήψη, προκαλώ πυώδη έλκη που οδηγούν σε σηψαιμία· λέγεται για το δηλητήριο ερπετών, σε Αισχύλ. **2.** μεταφ., φθείρω, χαλώ, αφανίζω, καταστρέφω. **II. 1.** Παθ. παρακ. *σέσηπα* χρησιμ. με σημασία ενεστ. αντί *σήπομαι*, αόρ. β' *έσάπην [ἄ]*· είμαι ή γίνομαι βαθμηδόν σάπιος, σαπίζω, αποσυντίθεμαι, λέγεται για πτώματα, σε Όμηρ. Ιλ.· λέγεται για ξυλεία, σε Ηρόδ., Όμηρ. Ιλ. **2.** λέγεται για ζωντανή σάρκα, απονεκρώνομαι, σε Ηρόδ., Πλάτ.

Σήρ, ό, γεν. *Σηρός*, κατά κανόνα στον πληθ. *Σήρες*, οι Σήρες, λαός της Ινδικής χερσονήσου (της Ινδίας), από τους οποίους οι αρχαίοι παρέλαβαν το μετάξι, σε Στράβ.

σήραγξ, -αγγος, ή, κοίλος βράχος, σπηλιά, σπήλαιο, σε Πλάτ.: λέγεται για σπηλιά λιονταριού, σε Θεόκρ. (αμφίβ. προέλ.).

σηρϊκός, -ή, -όν (Σήρ), σηρικός (ο προερχόμενος από τους Σήρες), δηλ. ο μεταξωτός, σε Λουκ.: ως ουσ. **σηρϊκόν ή σιρικόν, τό**, μεταξωτό ένδυμα, μετάξι, σε Κ.Δ.

σής, ό, γεν. *σεός*, πληθ. *σέες, σέας, σέων*: μεταγεν. γεν. *σητός* κ.λπ.: σκώρος που κατατρώγει μάλλινα υφάσματα, έντομο, σαράκι, Λατ. *tinca*, σε Αριστοφ.: μεταφ., κωμικό παρωνύμο των γραμματικών, των «βιβλιοφάγων», σε Ανθ.

σησᾶμαιος, -η, -ον, παρασκευασμένος από σουσάμι, σουσαμένιος, σε Λουκ.

σησάμη[ᾶ], ή, σησάμη (σουσαμιά), φυτό από τον καρπό του οποίου (*σήσαμον*) εξαγόταν κατόπιν εκθλίψεως είδος λαδιού, το σησαμέλαιο. (άγν. προέλ.).

σησάμη, ή, πολτός από ψημένο και αλεσμένο σουσάμι, σουσαμόπιτα, παστέλι, σε Αριστοφ.

σησάμινος[ᾶ], -η, -ον, παρασκευασμένος από σουσάμι, σουσαμένιος, σε Ξεν.

σησᾶμοεις, -εσσα, -εν, προερχόμενος ή παρασκευασμένος από σουσάμι, σουσαμένιος· ως ουσ. (συνηρ.) *σησαμοῦς, ὄ*, γλύκισμα, πίτα που παρασκευάζεται από σουσάμι, παστέλι, σε Αριστοφ.

σήσᾶμον, τό, I. σπόρος ή καρπός του φυτού της «σουσαμιάς» (*σησάμη*), σε Ηρόδ., Αριστοφ. **II**. = *σησάμη*, σε Αριστοφ., Ξεν.

σησᾶμό-τῦρον, τό, μείγμα από σουσάμι και τυρί, σε Βατραχομ.

Σηστός, ή ή ὄ, η πόλη Σηστός, στην Ευρωπαϊκή πλευρά του Ελλήσποντου, απέναντι από την πόλη Άβυδο, σε Ομήρ. Ιλ.

σητό-βρωτος, -ον (σής, βι-βρώσκω), σκωροφαγόμενος, αυτός που τον έχουν καταφάγει ο σκώρος ή τα σκουλήκια, σκωληκόβρωτος, σε Κ.Δ.

σητό-κοπος, -ον (κόπτω), = το προηγ., σε Ανθ.

-σθα, αρχαϊκή κατάληξη του Ενεργ. β' ενικ. προσ., σε Όμηρ., και σε άλλους ποιητές, κατά κανόνα στην υποτ., όπως *ἐθέλησθα, ἔχησθα, εἶπησθα*· σπανίως σε ευκτ. όπως *κλαίσισθα*. Στην Αττ. διατηρήθηκε σε ορισμένα ανώμ. ρήματα, *ἦσθα, οἶσθα, ἦδησθα*.

σθενᾶρός, -ά, -όν, δυνατός, ισχυρός, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ.· συγκρ. *σθENAρῶτερος*, σε Σοφ.

σθένος, -εος, τό, I. 1. δύναμη, ισχύς, σε Ομήρ. Ιλ., Πίνδ.· με απαρ., *σθένος πολεμίζειν*, πολεμική ισχύς, σε Ομήρ. Ιλ.· *σθένος ὥστε καθελεῖν*, σε Ευρ.· *σθένει*, με δύναμη, ισχυρά, σε Σοφ.· *λόγω τε καὶ σθένει*, τόσο με το δίκαιο όσο και με την πυγμή, στον ίδ.· ομοίως, *ὑπὸ σθένους*, σε Ευρ.· *παντὶ σθένει*, με όλες τις δυνάμεις που διαθέτει κάποιος, σε Θουκ. **2**. δύναμη, ρώμη κάθε είδους, τόσο ηθική όσο και σωματική, *σθένος τῆς ἀληθείας*, σε Σοφ.· *ἀγγέλων σθένος*, η δύναμη ή το κύρος τους, σε Αισχύλ. **II. 1**. στρατιωτική ισχύς, δύναμη, υπεροχή σε ετοιμοπόλεμους άντρες, όπως το *δύναμις*, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ. **2**. μεταφ., όπως το Λατ. *vis* αντί *cobia*, αφθονία. **III**. περιφραστικά όπως τα *βίη, ἴς, μένος*, δηλ. *σθένος Ἰδομενῆος, Ὠρίωνος*, αντί για τους ίδιους τους Ἰδομενέα, Ωρίωνα, σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ.

σθένω, μόνο σε ενεστ. και παρατ. (*σθένος*), **1**. διαθέτω δύναμη, ισχύ ή εξουσία, είμαι δυνατός ή ισχυρός, σε Σοφ., Ευρ.· *σθένωχερί, ποσί*, έχω δύναμη στα χέρια, στα πόδια, σε Σοφ., Ευρ.· *σθένοντος ἐν πλούτῳ*, σε Σοφ.· *τοσοῦτον σθένει*, στον ίδ.· *ὅσονπερ ἂν σθένη*, στον ίδ.· *οἱ κάτω σθένοντες*, οι θεοί που κυβερνοῦν, εξουσιάζουν τον Κάτω Κόσμο, σε Ευρ. **2**. με απαρ., έχω δύναμη ή ισχύ να κάνω κάτι, είμαι ικανός, μπορώ, δύναμαι, σε Σοφ., Ευρ.

σιᾶγών, Ιων. σιηγών, -όνος, ή, οστό του σαγονιού, σαγόνη, σε Σοφ. (άγν. προέλ.).

σιᾶλον ή σιελον, τό, σάλιο, έκκριμα των σιελογόνων αδένων, φτύμα, σε Ξεν. κ.λπ.

σιᾶλος, ὄ, παχύς χοίρος, με ή χωρίς το *σῶς*, σε Όμηρ.

Σίβυλλα, ή, Σίβυλλα, προφήτης που ανήγγελλε ή διερμήνευε τη βούληση των θεών· έδρα της θεωροῦντο οι Ερυθραί ή η Κύμη, σε Αριστοφ., Πλάτ. (αμφιβ. προέλ.).

Σιβύλλειος, -α, -ον, αυτός που ανήκει στη Σίβυλλα, προφητικός, σε Πλούτ.

Σιβυλλιᾶω, παριστάνω, προφητεύω, μιμούμαι τη Σίβυλλα· μεταφ., είμαι όμοιος με ηλικιωμένη Σίβυλλα, μοιάζω ή συμπεριφέρομαι σαν γραΐδιο, σε Αριστοφ.

Σιβυλλιστής, -οῦ, ὄ, αυτός που πιστεύει στους χρησμούς της Σίβυλλας· προφήτης, μάντης, σε Πλούτ.

σιβύνη, ή και σιβόνης[ῦ], -ου, ὄ, κυνηγετικό δόρυ, δόρυ, αιχμή του δόρατος, σε Ανθ.· υποκορ. *σιβύνιον*, **τό**, σε Πολύβ.

σίγα, επίρρ. (σιγή), **1.** σιωπηλά, ήσυχα· *σίγα ἔχειν*, είμαι σιωπηλός, σε Σοφ.· *κάθησο σίγα*, σε Αριστοφ.· μόνο του, *σίγα*, σιωπή! κάτσε φρόνιμος! «σουτ»! σε Αισχύλ. ο δημόσιος κήρυκας αναγγέλλοντας σιωπητήριο έλεγε *σίγα πᾶς* (ενν. ἔστω), σε Αριστοφ. **2.** μέσα απ' τα δόντια, ψιθυριστά, κρυφά, σε Αισχύλ., Σοφ.

σίγα, **I.** προστ. του *σιγάω*. **II.** **σιγά**, Δωρ. αντί *σιγή*.

σίγα, **I.** γ' ενικ. του *σιγάω*. **II.** Δωρ. δοτ. του *σιγή*.

σιγάζω (σιγή), υποχρεώνω κάποιον να σιωπήσει, *τινά*, σε Ξεν.

σιγάλλος, **α, ον**, (σιγή), σιωπηλός, σιγανός, σε Ανθ.

σιγαλόεις, **-εσσα, -εν**, στιλπνός, ακτινοβόλος, αστραφτερός, λαμπρός, σε Όμηρ. (από το *σίαλος*, με ένθεση του γ, και το ι να καθίσταται μακρό χάριν μέτρου).

σιγάλλος, Δωρ. αντί *σιγηλός*.

σιγάς, **-άδος** (σιγή), θηλ. επίθ., σιωπηλή, ήσυχη, σε Αισχύλ.

σιγάω, μέλ. *-ήσομαι*, μεταγεν. *-ήσω*· παρακ. *σεσίγηκα* — Παθ., μέλ.

σιγηθήσομαι, αόρ. α' *έσιγήθην*, παρακ. *σεσίγημαι*. **I.** είμαι σιωπηλός ή ήσυχος, τηρώ σιγή, σιγώ, σωπαίνω, σε Ηρόδ., Αττ.· *σίγα*, σιωπή! μείνε ήσυχος! σε Όμηρ. — Παθ., *τί σεσίγηται δόμος*, γιατί είναι τόσο ήσυχο το σπίτι; σε Ευρ. **II.** μτβ., παραμένω σιωπηλός, κρατώ κάτι μυστικό, σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ. — Παθ., τηρούμαι στη σιγή ή κρατούμαι μυστικός, αποσιωπούμαι, αποκρύπτομαι, Λατ. *taceri*, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.· *έσιγήθη σιωπή*, τηρήθηκε σιγή, σε Ευρ.

σιγή, Δωρ. **σιγά**, ή, **I.** σιωπή, ησυχία· *σιγήν ἔχειν*, παραμένω σιωπηλός, τηρώ σιγή, σιωπώ, σωπαίνω, σε Ηρόδ.· *σιγήν ποιείσθαι*, κάνω ησυχία, σιωπώ, στον ιδ.· *σιγήν φυλάσσειν*, σε Ευρ.· στον πληθ., *σιγαί άνέμων*, στον ιδ. **II. 1.** δοτ. *σιγή* ως επίρρ., σιωπηλά, σε Όμηρ.· επίσης, όπως το *σίγα*, ως επιφών. *σιγή νυν* (ενν. ἔστε), σιωπήστε τώρα! σε Ομήρ. Οδ.· επιπλέον, σε χαμηλό τόνο, χαμηλόφωνα, ψιθυριστά, σε Ηρόδ.· *σιγή βουλεύεσθαι*, σε Ξεν. **2.** μυστικά, *σιγή ἔχειν τι*, κρατώ κάτι μυστικό, παρασιωπώ, όπως το *σιωπᾶν*, σε Ηρόδ.· *σιγά καλύψαι, στέγειν, κεύθειν*, σε Πίνδ., Σοφ. **3.** με γεν., *σιγή τινος*, χωρίς αυτός να το γνωρίζει, σε Ηρόδ., Ευρ.

σιγηλός, **-ή, -όν**, Δωρ. **σιγάλλος**, **-όν**, αυτός που ρέπει στη σιωπή, σιωπηλός, άφωνος, σε Σοφ.· *τά σιγηλά*, σιωπή, ησυχία, σε Ευρ.

σιγηρός, **-ά, -όν**, μεταγεν. τύπος αντί *σιγηλός*, σε Μένανδρ.

σιγής, Δωρ. β' ενικ. του *σιγάω*.

σιγητέον, ρημ. επίθ. του *σιγάω*, αυτό που πρέπει κάποιος να σιγήσει ή να σιωπήσει, σε Ευρ.

σίγλος ή **σίκλος**, **ό**, Εβρ. *sheuel*, **1.** βάρος (που ανήκει δηλ. στα σταθμά) και νόμισμα = 4 Αττ. *δραχμαί*, σε Κ.Δ. **2.** ο Περσικός *σίγλος* = 7 1/2, Αττ. *όβολοι*, σε Ξεν.

σίγμα, το γράμμα του ελλ. αλφαβ. **σίγμα**, βλ. **Σ, σ**.

σίγυνης[ϋ], **-ου, ό**, **I.** λέξη της Κυπριακής διαλέκτου για το δόρυ, για το κυνηγετικό κοντάρι, σε Ηρόδ. **II.** η λέξη *σιγύνης* χρησιμ. από τους Λίγυες (κοντά στη Μασσαλία) αντί *κάπηλος*, στον ιδ. **III.** οι *Σιγῶναι* ήταν αρχαίος λαός στο Μέσο Δούναβη, στον ιδ.

σιγῶντι, Δωρ. αντί *σιγῶσι*, γ' πληθ. του *σιγάω*.

σίδαρος, Αιολ. και Δωρ. αντί *σίδηρος*· για το σύνολο των τύπων του *σίδαρ-*, βλ. **σιδηρ-**.

σίδη, ή, δέντρο ροδιά, καρπός της ροδιάς, ρόδι.

σίδηρεία, ή (**σίδηρος**), κατεργασία σιδήρου, σιδηρομεταλλουργία, σε Ξεν.

σιδηρεΐα, τά, τόπος κατεργασίας του σιδήρου, σιδηρουργείο, μεταλλεία σιδήρου, σε Αριστ.

σιδήρεος, -α, -ον, Ιων. **-η, -ον,** Επικ. **σιδήρειος, -η, -ον,** Αττ. συνηρ.

σιδηροῦς, -ᾶ, -οῦν, Δωρ. **σιδάρεος, -ειος (σίδηρος), I. 1.** κατασκευασμένος από σίδηρο ή ατσάλι, σιδερένιος, Λατ. ferreus, σε Όμηρ. κ.λπ.· *χειρ σιδηρᾶ,* σιδερένια αρπάγη, λαβή, σε Θουκ.· *σιδήρειος ὄρυμαγδός,* δηλ. η κλαγγή των όπλων, σε Ομήρ. Ιλ.· *σιδήρεος οὐρανός,* σιδερένιος ουρανός, δηλ. το στερέωμα, το οποίο θεωρείτο από τους αρχαίους ότι ήταν από μέταλλο, σε Ομήρ. Οδ. **2.** μεταφ., *σιδήρεος ἐν φρεσὶ θυμός,* καρδιά από σίδηρο, δηλ. σκληρή σαν από σίδηρο, σε Όμηρ.· *οἱ κραδίη σιδερέη,* σε Ομήρ. Οδ.· *σοί γε σιδήρεα πάντα τέτυκται,* είσαι ολόκληρος φτιαγμένος από σίδηρο! στο ίδ.· λέγεται για τον Ηρακλή, αυτός που έχει πλευρά από σίδηρο, σε Σιμων.· *ὦ σιδήρει,* ω εσείς, σκληρόκαρδοι! σε Αισχύλ. **II.** *σιδάρειοι, οἱ,* νόμισμα της περιοχής του Βυζαντίου από σίδηρο, πάντοτε σε Δωρ. τύπο, ακόμη και στην Αθήνα, σε Αριστοφ.

σιδηρεύς, -έως, ὁ, αυτός που κατεργάζεται τον σίδηρο, σιδηρουργός, σιδεράς, σε Ξεν.

σιδήριον, τό (σίδηρος), σκεῦος ή εργαλείο από σίδηρο· *σιδηρίων ἐπαΐειν,* αισθάνομαι το σίδηρο, δεν μπορώ να το αντέξω (να αντέξω στη δοκιμασία του), σε Ηρόδ.· *θερμὰ σιδήρια,* τα πυρακτωμένα κομμάτια σιδήρου ως όργανα βασανιστηρίων, στον ίδ.

σιδηρίτης[ι], -ου, ὁ, θηλ. **-ῖτις, -ιδος·** Δωρ. **σιδάριτας, -α, -ο, 1.**

κατασκευασμένος από σίδηρο· *σιδηρίτης πόλεμος,* ο πόλεμος δια σιδήρου, δηλ. με σιδερένα όπλα, σε Πίνδ. **2.** *ή σιδηρίτις λίθος,* βράχος που έχει ρινίσματα σιδήρου, που περιέχει μετάλλευμα σιδήρου, σε Στράβ.

σιδηρο-βρώς, -ῶτος, ὁ, ή (βιβρώσκω), αυτός που τρώγει τον σίδηρο, που τον φθείρει, σε Σοφ.

σιδηρο-δάκτυλος, -ον, αυτός που έχει σιδερένια δάχτυλα, σε Ανθ.

σιδηρό-δετος, -ον, αυτός που είναι δεμένος με σίδηρο, σιδηροδέσιμος, αλυσοδομένος· *ἐν ζύλω σιδηροδέτω,* δηλ. στα δεσμά, σε Ηρόδ.

σιδηρο-κμής, -ῆτος, ὁ, ή (κάμνω), δολοφονημένος, σφαγμένος από σίδηρο, δηλ. από σπαθί, χρησιμ. με τη συνοδεία της δοτ. ουδ. *βοτοῖς,* σε Σοφ.

σιδηρο-μήτωρ, -ορος, ὁ, ή (μήτηρ), μητέρα του σιδήρου, γη που παράγει σίδηρο, σε Αισχύλ.

σιδηρο-νόμος, -ον (νέμω), αυτός που διαμερίζει, που διαμοιράζει με το σίδηρο, δηλ. με το σπαθί, με το ξίφος, σε Αισχύλ.

σιδηρό-νωτος, -ον, αυτός που έχει σιδερένια νώτα (ασπίδα), σε Ευρ.

σιδηρό-πλαστος, -ον, φτιαγμένος από σίδηρο, σιδερένιος, σε Λουκ.

σιδηρό-πληκτος, Δωρ. -πλακτος, -ον, πληγωμένος από σίδηρο, δηλ. από ξίφος, σε Αισχύλ.

σίδηρος, Δωρ. σιδᾶρος, ὁ, I. το μέταλλο σιδήρος, Λατ. ferrum, σε Όμηρ. κ.λπ.· ο σίδηρος ήταν το τελευταίο στη σειρά μέταλλο που τέθηκε σε κοινή χρήση από τους αρχαίους Έλληνες, γι' αυτό καλείτο *πολύκμητος,* αυτός δηλ. που η κατεργασία του είναι κοπιώδης, σε Όμηρ.· ήταν υψηλής αξίας και κομμάτια από σίδηρο δίδονταν ως έπαθλα, σε Ομήρ. Ιλ. Κατά κανόνα εισαγόταν από τις βόρειες και τις ανατολικές περιοχές του Ευξείνου, *Σκύθης σίδηρος,* σε Αισχύλ. **II.** όπως το Λατ. ferrum, οτιδήποτε είναι φτιαγμένο από σίδηρο, σιδερένιο εργαλείο ή όπλο, σπαθί ή μαχαίρι, λεπίδα τσεκουριού κ.λπ., σε Όμηρ. κ.λπ. **III.** μέρος όπου πωλούνταν αντικείμενα από σίδηρο, σιδηρουργείο, μαχαιοποιείο, σε Ξεν.

σίδηρό-σπαρτος, -ον, αυτός που είναι σπαρμένος με σίδηρα ή κατασκευασμένος από σίδηρο, σε Λουκ.

σίδηρο-τέκτων, -ονος, ὁ, αυτός που κατεργάζεται τον σίδηρο, σιδηρουργός, σιδεράς, σε Αισχύλ.

σίδηρο-τόκος, -ον (τίκτω), αυτός που παράγει, γεννά σίδηρο, που περιέχει σίδηρο, σιδηρούχος, σε Ανθ.

σίδηρο-τομέω, μέλ. *-ήσω (τέμνω)*, αυτός που τέμνει, κόβει ή σχίζει με σιδερένιο εργαλείο, με ξίφος, σε Ανθ.

σίδηρ-ουργείον, τό (*ἔργω), σιδηρουργείο, τόπος κατεργασίας σιδήρου, σιδεράδικο, σιδηροπωλείο, σε Στράβ.

σίδηροῦς, -ῆ, -οῦν, Αττ. συνηρ. αντί *σιδήρεος*, *-α, -ον*.

σίδηροφορέω, μέλ. *-ήσω, I. φέρω*, κρατώ σίδηρο, φέρω όπλα, είμαι συνεχώς οπλισμένος, οπλοφορώ, σε Θουκ. — Μέσ., στον ίδ. **II. Μέσ.**, είμαι διαρκώς συνοδευόμενος από οπλοφόρους, σε Πλούτ.

σίδηρο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που φέρει, κρατάει εργαλεία ή όπλα, εξοπλισμένος, αρματωμένος, πάνοπλος, σε Ανθ.

σίδηρό-φρων, -ον, γεν. *-ονος*, αυτός που έχει καρδιά από σίδηρο, σκληρόκαρδος, σκληρόπεττος, ανάληγτος, σε Αισχύλ., Ευρ.

σίδηρό-χαλκος, -ον, αυτός που είναι κατασκευασμένος από σίδηρο και χαλκό, *τομή*, σε Λουκ.

σίδηρο-χάρμης, -ου, ὁ, αυτός που μάχεται με (ή πιθ. βρίσκει υπερβολική ευχαρίστηση στα) σιδερένια όπλα, επίθ. για πολεμικά σιδερόφρακτα άλογα, σε Πίνδ.

σίδηρῶ, μέλ. *-ώσω (σίδηρος)*, επικαλύπτω, επιχρίω με σίδηρο, σε Λουκ. — Παθ., *έσεσιδέρωτο επί μέγα και τοῦ ἄλλου ξύλου*, είχε επιστρωθεί σίδηρος σ' ένα μεγάλο τμήμα και του υπόλοιπου ξύλου, σε Θουκ.

σίδιον[σῖ], τό (σίδη), φλοιός, περικάρπιο ροδιού, σε Αριστοφ.

Σιδονίηθεν (Σιδών), επίρρ., από τη Σιδώνα, σε Ομήρ. Ιλ.

Σιδών, -ῶνος, ἡ, Σιδώνη, μία από τις αρχαιότερες πόλεις της Φοινίκης, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.: *απ' όπου, επίθ. Σιδόνιος, -α, -ον*, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ.:

Σιδώνιος, σε Ηρόδ., Αττ.: *θηλ. Σιδωνιάς, -άδος*, σε Ευρ.: **Σιδόνες, οί**, οι κάτοικοι της Σιδώνας, σε Ομήρ. Ιλ.: *επίσης, Σιδόνιοι*, σε Ομήρ. Οδ.: *Σιδονίη (ενν. γῆ)*, στο ίδ.

σίζω, μόνο σε ενεστ. και παρατ.: *συρίζω, εκφέρω συριστικό ήχο, «τσιτσιρίζω»*, λέγεται για πυρακτωμένο μέταλλο που βυθίζεται στο νερό, με τον ήχο του οποίου παραβάλλεται ο συριγμός από το μάτι του Κύκλωπα όταν εισήχθη βίαια σ' αυτό το πυρακτωμένο κοντάρι του Οδυσσέα, σε Ομήρ. Οδ.: *ομοίως, λέγεται για πλήνιο σκεύος που βράζει*, σε Αριστοφ.: *λέγεται για ψάρι που τηγανίζεται*, στον ίδ. (ηχομιμ. λέξη).

Σιθωνία, Ιων. *-ίη, ἡ*, Σιθωνία, τμήμα της Θράκης, σε Ηρόδ.

Σικάνια, Ιων. *-ίη, ἡ*, Σικανία, δηλ. το τμήμα της Σικελίας κοντά στην πόλη του Ακράγαντα: *επίσης = Σικελία*, σε Ομήρ. Οδ.: **Σικανός, ὁ**, ο κάτοικος της Σικανίας, σε Θουκ.: *επίθ., Σικανικός, -ῆ, -όν*, στον ίδ.

σικάριος, ὁ, το Λατ. *sicārius*, δολοφόνος, σε Κ.Δ.

Σικελία, ἡ, η νήσος Σικελία, σε Ηρόδ. κ.λπ.: *απ' όπου Σικελίδης*, Δωρ. *-δας, ὁ*, ο Σικελός, ο κάτοικος της Σικελίας, σε Θεόκρ. (*Στ- χάριν μέτρου*).

Σικελικός, -ῆ, -όν, αυτός που ανήκει στη Σικελία ή τους Σικελούς, σε Αριστοφ. κ.λπ.

Σικελιώτης, -ου, ὁ, Έλληνας κάτοικος της Σικελίας, που διακρίνεται από τον αυτόχθονα Σικελό(*Σικελός*), σε Θουκ.

Σικελός, -ή, -όν, I. Σικελός, αυτός που προέρχεται από τη Σικελία ή κατοικεί σ' αυτήν, αυτόχθων κάτοικος της Σικελίας, Λατ. Sicilus, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ. κ.λπ. **II. Σικελοί, οί,** οι Σικελοί, οι αρχαίοι κάτοικοι της Σικελίας, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.

σίκερα, τό, οινοπνευματώδες ποτό που παρασκευάζεται μέσω ζύμωσης, σε Κ.Δ. (εβρ. λέξη).

σίκιννις[σῖ] ή σίκινις, -ιδος, ή, η Σίκινις, χορός των Σατύρων στο σατυρικό δράμα, σε Ευρ., Λουκ. (αμφίβ. προέλ.).

σῖκυα, Ιων. -ύη, ή, I. είδος καρπού όμοιο με το αγγούρι ή την κολοκύθα, πιθ. το πεπόνι, σε Αριστ. **II.** γυάλινο δοχείο για την αφαίμαξη, βεντούζα (καθώς είχε το σχήμα της κολοκύθας), Λατ. cucurbita, στον ίδ.

σίκυος ή σικυός[ῖ], ό, αγγούρι, νεροκολοκύθα, πεπόνι, σε Αριστοφ.

Σικυών, -ώνος, ή, Σικυών, πόλη της Πελοποννήσου, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης ό, σε Ξεν.· ως επίθ., *γή Σικυών*, σε Ανθ.· ομαλό επίθ., **Σικυώνιος, -α, -ον,** ο κάτοικος της Σικυώνος, σε Θουκ.· επίρρ. **Σικυώνοθε,** αυτός που ανήκει ή προέρχεται από τη Σικυώνα, σε Πίνδ.

Σικυώνια (ενν. *υποδήματα*), *τά,* είδος γυναικείων υποδημάτων, σε Λουκ.

Σιληνός, ό, μεταγεν. τύπος του *Σειληνός*.

σίλι, τό, = *κρότων* ή *κίκι*, φυτό της τροπικής Ασίας, της Αφρικής και των παραμεσόγειων χωρών, από τους καρπούς του οποίου εξάγεται έλαιο που χρησιμοποιείται στη σαπωνοποιία, ως μέσο φωτισμού κ.λπ. Στον Ηρόδ. ονομάζεται **σιλικύπριον, τό.**

σίλαινω (σίλλος), προσβάλλω, χλευάζω, εμπαιζώ, περιγελώ, διασύρω, σε Λουκ.

σιλικύπριον, βλ. [σίλι](#).

σίλλος, ό, I. αλλήθωρος, σε Λουκ. **II.** σκωπτικό ποίημα σε εξάμετρο στίχο, όπως αυτά που έγραψε ο Τίμων ο Φλιάσιος, που αποκαλείτο *ό σίλλο-γράφος*.

σίλλυβος, ό, ετικέτα από περγαμνή (Λατ. index), που κρεμόταν στο εξώφυλλο του βιβλίου και ανέγραφε τον τίτλο του και το όνομα του συγγραφέα, σε Κικ. (άγν. προέλ.).

σίλουρος[ῖ], ό, μεγάλο ποταμίσιο ψάρι, Λατ. silurus, πιθ. το μερσίσι (;), σε Juven. (άγν. προέλ.).

σίλφη, ή, είδος εντόμου, σκαθαριού, «βρομούσα», Λατ. blatta, σε Λουκ.· επίσης, *τινεα*, είδος σκώρου που κατέτρωγε τα βιβλία, στον ίδ., σε Ανθ.

σίλφιον, τό, Λατ. laserpitium, είδος φυτού που χρησιμοποιείτο στη μαγειρική και τη φαρμακοποιία, Λατ. assafoedita, σε Σόλωνα, Ηρόδ.

σίλφιο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που φέρει, που περιέχει, που παράγει σίλφιο, σε Στράβ.

σιμβλεύω, αμτβ., σχηματίζομαι ή αναπτύσσομαι μέσα σε κυψέλη, λέγεται για το μέλι, σε Ανθ.

σιμβλήϊος, -η, -ον, αυτός που ανήκει ή προέρχεται από την κυψέλη των μελισσών· θηλ. **σιμβληίς, -ίδος,** σε Ανθ.

σίμβλος, ό, 1. κυψέλη μελισσών, σε Ησίοδ., Θεόκρ. **2.** μεταφ., οποιοσδήποτε αποθηκευτικός χώρος ή σωρεία, σωρός, θησαυρός, απόθεμα, σε Αριστοφ.

σιμικίνθιον, τό, = *σημικίνθιον*.

Σιμόεις, -εντος, ό, ο ποταμός Σιμόεις, μικρός ποταμός της Μικράς Ασίας που χυνόταν στον ποταμό Σκάμανδρο, σε Ομήρ. Ιλ.· συνηρ. **Σιμοῦς, -οῦντος,** σε Ησίοδ.· επίθ., **Σιμοέντιος,** συνηρ. **Σιμούντιος, -α, -ον ή -ος, -ον,** σε Ευρ.· ποιητ. θηλ. **Σιμοεντίς, -ίδος,** στον ίδ.· επίσης **Σιμοείσιος, -ον,** σε Στράβ.

σιμός, -ή, -όν, I. αυτός που έχει σιμή, δηλαδή φαρδιά, πλακουτσωτή μύτη, όπως οι Τάταροι (ή Σκύθες, όπως τους αποκαλούσαν οι αρχαίοι), σε Ηρόδ. κ.λπ.· λέγεται για τη μύτη, κοντόχοντρη ή πεπλατυσμένη, αντίθ. προς το *γρυπός*, σε Ξεν.· καθώς αυτός ο τύπος μύτης προσδίδει μια σκωπτική έκφραση στο πρόσωπο, το *σιμὰ* ως επίρρ. σημαίνει σκωπτικώς, σε Ανθ. **II.** μεταφ., λυγισμένος, κεκλιμένος προς τα πάνω, ανωφερής, ανηφορικός, η ανηφορική πλευρά ενός λόφου· *πρὸς τὸ σιμὸν διώκειν*, καταδιώκω σε ανηφορικό δρόμο, σε Ξεν.· γενικά, κοίλος, βαθουλωτός, σπηλαιώδης, στον ιδ.

Σίμος, ὁ, αρσ. κύριο όνομα, Πλακουτσομύτης, σε Ανθ.

σιμότης, -ητος, ἡ (σιμός), I. το πλακουτσό σχήμα της μύτης, το χαρακτηριστικό γνώρισμα του να έχει κάποιος σιμή, πλακουτσωτή μύτη ανασηκωμένη προς τα επάνω, σε Ξεν. **II.** μεταφ., *τὴν σιμότητα τῶν ὀδόντων*, το ανωφερικό κύρτωμα, η καμπυλότητα που έχουν οι χαυλιόδοντες του κάπρου, δηλ. του άγριου χοίρου, στον ιδ.

Σιμοῦς, -οῦντος, ὁ, συνηρ. αντί *Σιμόεις*.

σιμῶω, μέλ. -ώσω (*σιμός*), σουφρώνω, σηκώνω προς τα πάνω τη μύτη μου, ψηλά και, γενικά, μυκτηρίζω.

σίμωμα[ι], -ατος, τό, η προς τα πάνω κυρτή πλώρη του πλοίου, σε Πλούτ. **σινᾶμωρέω, μέλ.** -ήσω (*σινάμωρος*), λυμαίνομαι ή προκαλώ τον όλεθρο με ακόλαστο τρόπο, αφανίζω, σε Ηρόδ. — Παθ., γίνομαι θύμα ακόλαστης μεταχείρισης, σε Αριστοφ.

σινάμωρία, ἡ, κακοποιός φύση, πονηρία, κατεργαρία, σε Αριστ.

σινά-μωρος[ᾶ], -ον, επιβλαβής, επιζήμιος, με γεν. πράγμ., *τῶν ἐνωτοῦ σινάμωρος*, επιζήμιος, βλαβερός για τις δικές του υποθέσεις, αυτοκαταστροφικός, σε Ηρόδ. (από *σίνομαι* και *-μωρος*, βλ. [ιό-μωροι](#)).

σινᾶπι[σῖ], -εως, τό, Αττ. -**νᾶπτω**, το φυτό σινάπι, από τους αλεσμένους σπόρους του οποίου παρασκευάζεται η μουστάρδα, σε Κ.Δ.

σινδών, -όνος, ἡ, I. σινδόνι, λεπτό ύφασμα, είδος καμβριού ή μουσελίνας (πιθ. προέρχεται από το *Ἰνδός*, Sind), σε Ηρόδ.· *σινδὼν βυσσίνη*, που χρησιμοποιείται για να τυλίξει την ταριχευμένη σορό, τη μούμια, σε Ηρόδ.· γενικά, λεπτό λινό ύφασμα, σε Σοφ., Θουκ. **2.** ένδυμα από μουσελίνα, σε Λουκ.

σινέομαι, Ιων. αντί *σίνομαι*.

σινιάζω (σινίον), = *σήθω*, κοσκινίζω, λιχνίζω το σιτάρι, σε Κ.Δ.

σινίον, τό, κόσκινο (άγν. προέλ.).

σίνις[σῖ], -ιδος, ὁ, αιτ. *σίνιν* (*σίνομαι*), **I.** συλητής, αυτός που λυμαίνεται, που αρπάζει, λαφυραγωγεί, λεηλατεί, ερημώνει, βάνδαλος, καταστροφέας, σε Αισχύλ.· ως επίθ., καταστροφικός, ολέθριος· *σίνις ἀνήρ*, ως παράδειγμα για τη *γλῶσσα* (βλ. Αριστ. *Περὶ Ποιητικῆς*), Ποιητής παρ' Αριστ. Ρήτ. **II.** ως κύριο όνομα, [Σίνις](#), ο Καταστροφέας, περίφημος ληστής στον Ισθμό της Κορίνθου, που είχε το προσωνύμιο *Πιτυοκάμπτης*, λόγω του τρόπου θανάτωσης των θυμάτων του, σε Ευρ., Ξεν.

σίνομαι[ι], Επικ. β' ενικ. *σίνηαι*· Ιων. παρατ. *σινέσκετο*, -οντο· μέλ.

σινήσομαι· γ' πληθ. αορ. α' *έσίναντο*, Ιων. -έατο· **I.** προκαλώ σε κάποιον βλάβη ή ζημιά, βλάπτω, λυμαίνομαι, ληστεύω, λεηλατώ, σε Ομήρ. Οδ.· καταστρέφω, στο ιδ.· λεηλατώ, λαφυραγωγώ ή ερημώνω μια χώρα, αφανίζω ή καταστρέφω τις σοδειές, σε Ηρόδ. **II.** γενικά, πλήττω, βλάπτω, ζημιώνω, σε Ησίοδ., Ηρόδ.· κατά τον πόλεμο, τραυματίζω, βασανίζω, σε Ηρόδ., Ξεν.

σίνος[σῖ], -εος, τό, I. βλάβη, ζημιά, όλεθρος, τραυματισμός, σε Ηρόδ. **II.** λέγεται για πράγματα, όλεθρος, φθορά, δυστυχία, μάστιγα, σε Αισχύλ.

σίντης, -ου, ό (σίνομαι), καταστροφικός, ολέθριος, κλέφτης, αρπακτικός, λέγεται για άγρια θηρία, σε Ομήρ. Ιλ.

Σίντιες, οί (σίνομαι), Σίντιες, αρχαιότατοι κάτοικοι της Λήμνου που ήταν πειρατές, σε Όμηρ.

σίντωρ, -ορος, ό, = σίντης, σε Ανθ.

Σίνων, -ωνος, ό (σίνομαι), Σίνων (δηλ. ο Ολέθριος), Έλληνας που έπεισε τους Τρώες να δεχθούν μέσα στα τείχη τους τον Δούρειο Ίππο, σε Σοφ.

Σινώπη, ή, Σινώπη, πόλη της Παφλαγονίας στη Μαύρη Θάλασσα, σε Ηρόδ.

Σινωπεύς, -έως, ό, κάτοικος της Σινώπης, σε Ξεν. κ.λπ. · ή *Σινωπίς ή Σινωπίτις*, η περιφέρεια της πόλης, σε Στράβ.

σίον, τό, είδος φυτού που φύεται στα έλη, νεροσέλινο, νεροκάρδαμο, σε Θεόκρ.

σίος, Λακων. και Βοιωτ. αντί θεός, σε Αριστοφ.

σίπυδνος, ή, = *σιπή*, Ποιητής παρά Λουκ.

σίπυή (ποτέ σιπύα), ή, δοχείο ή πιθάρι όπου φυλασσόταν το αλεύρι, κάδος για φύλαξη του αλευριού, πανέρι ή κοφίνι ψωμιού, σε Αριστοφ. (άγν. προέλ.).

σίραιον[ι], τό, νέας εσοδείας κρασί που «βράζει» στο βαρέλι, μούστος, πετιμέζι, Λατ. *defrutum*, σε Αριστοφ. (άγν. προέλ.).

σίρικόν, τό, μετάξι, βλ. [σηρικός](#).

σιρός[ι], ό, αποθήκη ή δοχείο για τη φύλαξη σιτηρών, σε Δημ.

σίσυμβριον, τό, = το επόμ., σε Αριστοφ.

σίσυμβρον[ι], τό, φυτό μέντα ή θυμάρι, είδος δυόσμου, σε Ανθ.

σίσυρα[υ], ή, πανωφόρι από μαλλί κασίκα, που χρησίμευε ως ένδυμα κατά τη διάρκεια της ημέρας και ως σκέπασμα τη νύχτα, κάπα, σε Αριστοφ.

σίσυριγγίον, τό, βολβοειδές φυτό του είδους της Ίριδας, σε Θεόφρ.

σίσυρνα, ή, = *σίσυρα*, ένδυμα, χλαίνη από δέρμα ζώου, σε Ηρόδ.

σίσυρνο-φόρος, -ον (φέρω), ντυμένος με πανωφόρι από δέρμα ζώου, σε Ηρόδ.

Σισύφορ[ο], -ου, ό, μυθικός βασιλιάς της Κορίνθου, γνωστός ως ο πιο πανούργος από τους ανθρώπους· στον Κάτω Κόσμο του επιβλήθηκε η ποινή να μεταφέρει αέναα μια μεγάλη πέτρα σε έναν ανηφορικό βράχο, σε Όμηρ. κ.λπ.· επίθ. **Σισύφειος, -α, -ον**, σε Ευρ. κ.λπ.· θηλ. *Σισυφίς*, σε Θεόκρ. [πιθ. τύπος του *σοφός* με αναδιπλασ. (με Αιολ. *υ* αντί *ο*), ο Πανούργος].

σιτάγωγέω, μέλ. *-ήσω*, αυτός που μεταφέρει σιτηρά, σε Λουκ.

σιτάγωγία, ή, μεταφορά, κουβάλημα σιτηρών, σε Λουκ.

σιτ-άγωγός, -όν, αυτός που μεταφέρει σιτηρά, *σιταγωγά πλοία*, επισιτιστικά πλοία, σε Ηρόδ.· *σιταγωγός ναύς*, σε Θουκ.

σιτάθην[α], Δωρ. και ποιητ. Παθ. αόρ. α΄ του *σιτέω*.

σιτέομαι, Ιων. γ΄ πληθ. παρατ. *σιτέσκοντο*· μέλ. *σιτήσομαι*, αόρ. α΄ *έσιτήθην*, Ιων. γ΄ πληθ. παρατ. *σιτέσκοντο*, μέλ. *σιτήσομαι*, αόρ. α΄ *έσιτήθην*, Δωρ. και ποιητ. *σιτάθην (σίτος)*· **1.** λαμβάνω τροφή, τρώω, τρέφομαι, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. **2.** με αιτ., τρέφομαι με κάτι, τρώω κάτι, σε Ηρόδ.· μεταφ., *σιτέομαι έλπίδας*, σε Αισχύλ.· *τήν σοφίαν*, σε Αριστοφ.

σίτευτός, -ή, -όν, καλοταϊσμένος, θρεμμένος, αυτός που έχει παχυνθεί, μοσχαναθρεμμένος, σε Ξεν., Κ.Δ.

σίτεύω, μέλ. *-σω*· Ιων. παρατ. *σιτεύεσκον (σίτος)*· τρέφω, εκτρέφω, σιτίζω, παχύνω, σε Ηρόδ. — Παθ., τρέφομαι από κάποιον, τρώγω, σε Πλούτ.

σίτηγέω, μέλ. *-ήσω*, = *σιταγωγέω*, κουβαλώ ή μεταφέρω σιτηρά, σε Δημ.· εισάγω σιτηρά, *παρά τινος*, στον ίδ.

σίτηγία, ή, μεταφορά ή εισαγωγή σιτηρών, σε Δημ.

σιτ-ηγός, -όν (ἄγω), = *σιταγωγός*, σε Δημ.

σιτηρέσιον, τό, προμήθειες, τρόφιμα, ιδίως λέγεται για το επίδομα σίτησης που χορηγείτο στους στρατιώτες, σε Ξεν., Δημ.· στη Ρώμη, *σιτηρέσιον ἔμμηνον*, η μηνιαία χορήγηση σίτου στους ασθενέστερους οικονομικά πολίτες, Λατ. *tessera frumentia*, σε Πλούτ.

σιτηρός, -ά, -όν, αυτός που παρασκευάζεται από σιτηρά, δημητριακός, *μέτρασιτηρά*, μέτρα (σταθμά) για το ζύγισμα των σιτηρών, σε Αριστ.

σίτησις, -εως, ἡ (σίτέω), I. παροχή τροφής, σιτισμός, τροφοδότηση· *ἐπι σιτήσει*, για οικιακή κατανάλωση, σε Ηρόδ.· *σίτησις ἐν Πρυτανείῳ*, διατροφή με δημόσια έξοδα στο Πρυτανείο, σε Αριστοφ., Πλάτ. **II.** φαγητό, τροφή, σε Ηρόδ.

σιτίζω, αόρ. *ἀ' ἐσίτισα* — Μέσ., Αττ. μέλ. *-ιοῦμαι*, Ἰων. *-εῦμαι*· αόρ. *ἀ' ἐσιτισάμην*, παρακ. *σεσίτισμαι (σίτος)*· τρέφω, ταΐζω, παχύνω, σε Ηρόδ., Αριστοφ. — Παθ., *σιτέομαι*, τρώω, τρέφομαι, σε Θεόκρ.

σιτικός, -ή, -όν (σίτος), αυτός που ανήκει σε ή προέρχεται από το σιτάρι ή τα σιτηρά, σιταρένιος, σταρένιος· *σιτική τροφή*, σε Στράβ.· *ὁ σιτικὸς νόμος*, *lex frumentaria*, σε Πλούτ.

σιτίον, τό (σίτος), κατά κανόνα στον πληθ. *σιτία*· **1.** κόκκος δημητριακού, σιτάρι, σιτηρά· τροφή παρασκευασμένη από σιτάρι, ψωμί· *ποιεῖσθαι σιτία ἀπὸ ὀλυρέων*, τρέφομαι με σικάλη, σε Ηρόδ. **2.** γενικά, φαγητό, τρόφιμα, προμήθειες, στον ίδ.· *σιτία ἡμερῶν τριῶν*, προμήθειες για τρεις ημέρες, λέγεται για στρατιώτες, σε Αριστοφ.· *σιτία καὶ ποτά*, φαγητό και ποτό, σε Πλάτ., Ξεν. **3.** *τὰν Πρυτανείῳ σιτία*, διατροφή, σίτιση με δημόσια δαπάνη στο Πρυτανείο, σε Αριστοφ.· πρβλ. [σίτησις](#). **4.** σπανίως, τροφή για σκύλους, σε Ξεν.

σιτιστός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *σιτίζω* = *σιτευτός*, σε Κ.Δ.

σιτο-δεία, Ἰων. **-δηΐη, ἡ (δέομαι)**, ἔλλειψη σιτηρών ή τροφής, σε Ηρόδ., Θουκ.

σιτο-δόκος, -ον (δέχομαι), αυτός που περιέχει τρόφιμα ή σιτηρά, σε Ανθ.

σιτοδοτέω, μέλ. *-ήσω*, εφοδιάζω με τρόφιμα, προμήθειες, τροφοδοτώ — Παθ., μου παρέχονται τρόφιμα, προμηθεύομαι, εφοδιάζομαι, τροφοδοτούμαι, σε Θουκ.

σιτο-δότης, -ου, ὁ (δί-δωμι), αυτός που παρέχει σιτηρά, επισιτιστής, διανομέας τροφών.

σιτολογέω, μέλ. *-ήσω*, διαρπάζω τη σοδειά των δημητριακών, πλιατσικολογώ, λεηλατώ, σε Πολύβ.

σιτολογία, ἡ, διαρπαγή δημητριακών, λεηλασία, σε Πλούτ.

σιτο-λόγος, ὁ (λέγω), αυτός που συλλέγει δημητριακά ή ζωοτροφές με επιδρομές.

σιτο-μέτρης, -ου, ὁ (μετρέω), αυτός που ζυγίζει και μοιράζει σιτάρι ή δημητριακά· αξιωματούχος επιφορτισμένος με την επιθεώρηση των σταθμών (των μέτρων) των σιτηρών, σε Αριστ.

σιτομετρία, ἡ, το αξίωμα του σιτομέτρη (*σιτομέτρης*), σε Πλούτ.

σιτομέτριον, τό, ζυγισμένη μερίδα σιτηρών, σε Κ.Δ.

σιτο-νόμος, -ον (νέμω), αυτός που μοιράζει σιτηρά ή τρόφιμα, διανομέας, τροφοδότης· *σιτονόμος ἐλπίς*, η ελπίδα να λάβω τρόφιμα, σε Σοφ.

σιτοποιέω, μέλ. *-ήσω*, προετοιμάζω το σιτάρι καταλλήλως προκειμένου να γίνει τροφή, παρασκευάζω ψωμί, ζυμώνω, μαγειρεύω, σε Ευρ.· *σιτοποιέω τινί*, παρέχω τρόφιμα στον καθένα, σε Ξεν. — Μέσ., ετοιμάζω φαγητό για τον εαυτό μου, λαμβάνω τροφή, γευματίζω, στον ίδ.

σίτοποιία, ἡ, αρτοποιία, παρασκευή, προετοιμασία φαγητού, σε Ξεν.

σίτοποιικός, -ή, -όν, αυτός που χρησιμεύει στην αρτοποιία, σε Ξεν.

σίτο-ποιός, ὁ, ἡ, I. αυτός που παρασκευάζει ψωμί, αρτοποιός· *σιτοποιός ἀνάγκη*, το έργο της αλέσεως του σιταριού και του ψησίματος του ψωμιού, σε Ευρ. **II.** ως ουσ., μυλωνάς, αυτός που αλέθει το σιτάρι στον μύλο, σε Θουκ.· στο θηλ. κατά κανόνα, αυτή που ζυμώνει και ψήνει το ψωμί, σε Ηρόδ.· *γυναῖκες σιτοποιοί,* στον ίδ., Θουκ.

σίτο-πομπία, ἡ (πέμπω), μεταφορά, αποστολή σιτηρών με συνοδεία, σε Δημ.

σίτος, ὁ, ετερογ. πληθ. *σίτα, τά, I. 1.* λέγεται για τα δημητριακά, τα σιτηρά, που συμπεριλαμβάνουν τόσο το σιτάρι (*πυρός*) όσο και το κριθάρι (*κριθή*), σε Ομήρ. Οδ., Θουκ.· *σίτος ἀλληλεσμένος*, αλεσμένο σιτάρι ή κριθάρι, σε Ηρόδ., Θουκ. **2.** τροφή παρασκευασμένη από δημητριακά, ψωμί, άρτος, αντίθ. προς το κρέας, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.· *σίτον ἔδοντες*, ευρείας σημασίας επίθ. για τους ανθρώπους αντίθ. προς τα ζώα, σε Ομήρ. Οδ.· *απ' όπου*, λέγεται για τα σαρκοβόρα ζώα που τρέφονται αποκλειστικά με σάρκες, *οὐδέ τι σίτον ἤσθιον*, σε Ησίοδ. **3.** με ευρύτερη σημασία, φαγητό, τρόφιμα, αντίθ. προς το ποτό, *σίτος ἠδὲ ποτῆς*, σε Ομήρ.· *σίτα καὶ ποτά*, σε Ηρόδ. κ.λπ. **4.** σπανίως λέγεται για ζώα, ζωοτροφή, βοσκή, σε Ησίοδ., Ευρ. **II.** στο Αττ. Δίκαιο, χορηγία σιτηρών από το δημόσιο σε χήρες και ορφανά, σε Δημ.

σίτ-ουργός, -όν (*ἔργω), = *σιτοποιός*, σε Πλάτ.

σίτο-φάγος[ἄ], -ον, αυτός που τρώει δημητριακά ή ψωμί, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.

σίτο-φόρος, -ον (φέρω), αυτός που μεταφέρει σιτηρά ή τρόφιμα, τροφοδότης, σε Ηρόδ.

σίτο-φύλακες, οἱ, επιθεωρητές των δημητριακών, Αθηναίοι αξιωματούχοι, αρχικά τρεις στον αριθμό, αργότερα όμως δέκα στο Άστν και πέντε στον Πειραιά, που κατέγραφαν τις εισαγωγές των σιτηρών και επέβλεπαν τα σταθμά των σιτηρών ώστε η πώλησή τους να γίνεται με τα νόμιμα μέτρα ζύγισης, σε Δημ.

σίτῆ, επιφών. βοσκών προς τα κοπάδια τους όταν ακολουθεί το *ἀπό*, λέγεται για να τα απομακρύνει, *στ! τσιτ!*· όταν ακολουθεί το *πρός*, λέγεται για να τα οδηγήσει σε κάποιον τόπο, εμπρός!, σε Θεόκρ.

σίτ-ώνης, -ου, ὁ (ὠνέομαι), αυτός που αγοράζει σιτηρά, προμηθευτής σιτηρών, σιτιστής, σε Δημ.

σίτωνία, ἡ, αγορά, προμήθεια σιτηρών, το αξίωμα *σιτώνης*, σε Δημ.

σιφλός, -ή, -όν, χωλός, ανάπηρος, ακρωτηριασμένος, Λατ. *mancus*.

σιφλόω, μέλ. -ώσω, σακατεύω, ακρωτηριάζω, οδηγώ στην εξαθλίωση, εξασθλιώνω, εξασθενίζω, σε Ομήρ. Ιλ.

Σίφνος, ἡ, Σίφνος, ένα από τα νησιά των Κυκλάδων, σε Ηρόδ.· επίθ. **Σίφνιος, -α, -ον,** κάτοικος της Σίφνου, στον ίδ.

σίφων[ι], -ωνος, ὁ, σωλήνας, σύριγγα, σιφόνι, που χρησιμοποιείται στην άντληση κρασιού από το βαρέλι, σε Ιπών.· σωλήνας, αγωγός για την εξοικονόμηση του αναγκαίου νερού για οικιακή χρήση, σε Στράβ. (άγν. προέλ.).

σίωπάω, μέλ. -ήσομαι, μεταγεν. -ήσω, αόρ. *α' ἐσιώπησα*, παρακ. *σεσιώπηκα* — Παθ., μέλ. *σιωπηθήσομαι*, αόρ. *α' ἐσιωπήθην (σιωπή)*· **I.** είμαι σιωπηλός ή ήσυχος, τηρώ σιγή, σωπαίνω, σε Ηρόδ., Αττ.· *φησὶν σιωπῶν*, δηλ. η σιωπή του υποδηλώνει συναίνεση, σε Ευρ. **II.** *μτβ.*, φυλάσσω σιγή για κάτι, κρατώ μυστικό, δεν μιλά για κάτι, αποσιωπώ, σε Ξεν. κ.λπ. — Παθ., διατηρούμαι

στη σιωπή ή κρατούμαι μυστικός· *σιγῶσ' ὧν σιωπᾶσθαι χρεών*, κρατώντας μυστικά όσα πρέπει να παραμείνουν μυστικά, σε Ευρ.

σιωπή, ή, I. 1. σιωπή, τσιμουδιά, σε Σοφ., Ευρ. κ.λπ.· *σιωπήν ποιεῖν*, σε Ξεν.· *ήν σιωπή*, επικρατούσε σιγή ή ησυχία, σε Σοφ. **2.** η συνήθεια του να σιωπά κάποιος, σε Δημ. **II.** η δοτ. *σιωπή* ως επίρρ., σιωπηλά, σε Όμηρ., Αττ. (αμφιβ. προέλ.).

σιωπηλός, -ή, -όν (σιωπάω), αυτός που σιωπά, αμίλητος, σιωπηρός, ήσυχος, ήρεμος, άφωνος, σε Ευρ.

σιωπηρός, -ά, -όν, = το προηγ., σε Ξεν.

σιωπητέος, -α, -ον, ρημ. επίθ. του *σιωπάω*. **I.** αυτός που πρέπει να αποσιωπηθεί, σε Λουκ. **II.** *σιωπητέον*, κάτι που πρέπει να αποσιωπηθεί, στον ίδ.

σκάζω, μόνο σε ενεστ. και παρατ., **I.** κουτσαίνω, χωλαίνω, σε Ομήρ. Ιλ.· μεταφ., *σκάζω πρὸς τήν θεραπείαν*, σε Λουκ. **II.** *ό σκάζων*, επίσης *χωλίαμβος*, ο ιαμβικός στίχος του Ιπώνακτος, που είναι ένας κανονικός εξάμετρος με έναν σπονδείο ή τροχάιο στον τελευταίο πόδα, σε Ανθ.

σκαίος, -ά, -όν, Λατ. *scaevus*, **I.** αριστερός, ζερβός, αυτός που βρίσκεται στο αριστερό χέρι ή την αριστερή πλευρά· *σκαίῃ* (ενν. *χειρί*), με το αριστερό χέρι, σε Ομήρ. Ιλ.· *χειρὶ σκαίῃ*, σε Ησίοδ. **II. 1.** δυτικός, ο προς τη δύση, καθώς ο Έλληνας οiwνoσκόπος έστρεφε το πρόσωπό του προς τον βορρά, έχοντας έτσι τη Δύση στ' αριστερά του· απ' όπου, *Σκαίαι πύλαι*, η δυτική πύλη της Τροίας, σε Ομήρ. Ιλ.· *σκαίον ρίον*, το δυτικό ακρωτήριο, σε Ομήρ. Οδ. **2.** ατυχής, ανάποδος, δυσοίωνος, απαίσιος, επιβλαβής, αδέξιος, κακός (επειδή τα πουλιά που προμήνυαν συμφορά εμφανίζονταν προς τα αριστερά ή προς τη Δύση· ενώ τα πουλιά που έφερναν ευνοϊκά προμηνύματα προς τα δεξιά ή προς την Ανατολή), σε Ηρόδ., Σοφ. **III.** μεταφ., παρεμφερές με το Γαλλ. *gauche*, αριστερόχειρας, αδέξιος, άχαρος, άτσαλος, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.

σκαιοσύνη, ή, = το επόμ., σε Σοφ.

σκαιότης, -ητος, ή (σκαίος III), αριστεροχειρία, αδεξιότητα, αγαρμποςύνη, ατζαμοσύνη, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ.

σκαι-ουργέω, μέλ. -ήσω (*εργω), φέρομαι ανάρμοστα, απρεπώς, είμαι ανάγωγος, σε Αριστοφ.

σκαίρω, μόνο σε ενεστ. και παρατ., πηδώ, αναπηδώ, σκιρτώ, χοροπηδώ, σε Όμηρ.

σκαλάθυρμα, -ατος, τό, λεπτολογία, μικρολογία, λογοπαίγνιο, σοφιστεία, σόφισμα, αμφίσημη έκφραση· απ' όπου, υποκορ. *σκαλάθυρμάτιον, τό*, μικρολογία, σύννομο, ευφυές λογοπαίγνιο, σε Αριστοφ.

σκάλεύς, -έως, ό (σκάλλω), αυτός που σκαλίζει, σκαλιστής, σκαφτιάς, σκαπανέας, σε Ξεν.

σκάλεύω, παρακ. *έσκάλευκα*, = *σκάλλω*, ανακινώ υποκινώ, υποδαυλίζω, αναδεύω, ανασκαλεύω, αναμοχλεύω, σκαλίζω· *άνθρακας*, σε Αριστοφ., Λουκ.

σκαληνός, -ή, -όν, ανώμαλος, άνισος· *άριθμός σκαληνός*, περιττός, «μονός» αριθμός, σε Πλάτ.· *τρίγωνον σκαληνόν*, τρίγωνο που έχει και τις τρεις πλευρές του άνισες, σε Αριστ.· λέγεται για μονοπάτι, ανώμαλος, σε Ανθ.

σκάλλω, μόνο σε ενεστ. και παρατ., αναδεύω, σκαλίζω, σκάβω, σε Ηρόδ.

σκαλμός, ό, ξύλινο καρφί ή μικρός πάσσαλος στον οποίο οι Έλληνες έδεναν το κουπί του πλοίου με έναν ιμάντα (*τροπωτήρ*), σε Αισχύλ., Ευρ.

Σκάλοψ[ᾱ], -οπος, ό (σκάλλω), αυτός που σκάβει, δηλ. ο ασπάλακας, ο τυφλοπόντικας, τρωκτικό ζώο συγγενές του αρουραίου, που είναι τυφλό, ζει κάτω από τη γη και μετακινείται ανοίγοντας στοές, σε Αριστοφ.

Σκάμανδρος, ὁ, Σκάμανδρος, ο περίφημος ποταμός της Τροίας, ὄν *Ξάνθον* καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ *Σκάμανδρον*, σε Ομήρ. Ιλ.· επίθ. **Σκαμάνδριος, -ον**, αὐτός που ανήκει στον Σκάμανδρο, στο ἰδ., Σοφ. κ.λπ.

σκᾶνά, Δωρ. ἀντί *σκηνή*.

σκανδάληθρον[ᾶ], τό, ραβδί που τίθεται στην παγίδα, πάνω στο οποίο τοποθετεῖται το δόλωμα και που όταν το αγγίζει το ζῶο αναπηδά και κλείνει την παγίδα, το ελατήριο, η σκανδάλη της παγίδας· μεταφ., *σκανδάληθρ' ἰστάς ἐπῶν*, στήνοντας παγίδες λόγων, δηλ. εκφέροντας λέξεις-δολώματα, ἀπό τις οποίες αρπάζεται ο ἀντίπαλος στην επιχειρηματολογία, και κατόπιν παγιδεύεται και ακυρώνονται ἔτσι τα επιχειρήματά του, σε Αριστοφ.

σκανδαλίζω, μέλ. -σω, κάνω κάποιον να σκοντάψει, βάζω σε πειρασμό, προσβάλλω κάποιον, *τινά*, σε Κ.Δ. — Παθ., μπαίνω σε πειρασμό, κολάζομαι, κριματίζομαι, στο ἰδ.

σκάνδαλον, τό, παγίδα, ἐνέδρα ἢ ἐπιβουλή που ἔχει στηθεῖ ἢ μεθοδευτεῖ ἐναντίον του ἐχθροῦ, σε Κ.Δ.· μεταφ., η πέτρα του σκανδαλου, πράξη που προκαλεῖ ἀναστάτωση, σκάνδαλο, στο ἰδ. (ἀγν. προέλ.).

σκάνδιξ, -ἴκος, ἡ, το φυτό πετροσέλινο, εἶδος λάχανου (Λατ. *Chaerophyllum*), σε Αριστοφ.

σκᾶπανεύς, -έως, ὁ, = *σκαφεύς*, σε Λουκ.

σκᾶπάνη[ᾶ], ἡ (**σκάπτω**), **I**. εργαλεῖο για το σκάψιμο, σκαλιστήρι, κασμάς, τσάπα, ἀξίνα, σε Θεόκρ., Ανθ. **II**. ἐκσκαφή, σκάψιμο, σε Ανθ.

σκάπτειρα, ἡ, θηλ. του *σκαπτήρ*, αὐτή που σκάβει, σε Ανθ.

σκαπτήρ, -ῆρος, ὁ, αὐτός που σκάβει, σκαπανέας, σκαφτιάς, σε Όμηρ. (χωρίο που παρατίθεται στον Αριστ.).

σκᾶπτον, τό, Δωρ. ἀντί *σκῆπτρον*.

σκαπτός, -ή, -όν (σκάπτω), σκαμμένος, αὐτός που εἶναι δυνατόν ἢ εἶναι κατάλληλος να σκαφτεῖ· *Σκαπτή ὕλη*, περιοχή της Θράκης, σε Ηρόδ.

σκάπτω (√ΣΚΑΦ), μέλ. *σκάψω*, ἀόρ. *ἀ' ἔσκαψα*, παρακ. *ἔσκαφα* — Παθ., μέλ. *σκᾶφήσομαι*, ἀόρ. *β' ἔσκάφην [ᾶ]*, παρακ. *ἔσκαμμαι*· **I**. σκάβω, ορύσσω· *μοχθεῖν καὶ σκάπτειν*, σε Αριστοφ.· παροιμ., *σκάπτειν οὐκ ἐπίσταμαι*, στον ἰδ.

II. με αιτ., **1**. σκάβω το ἔδαφος, ορύσσω τη γη, σε Ξεν., Λουκ. **2**. σκαλίζω, οργώνω, τσαπίζω, *φυτᾶσκάπτω*, σε Όμηρ. Ὑμν.· μεταφ., ἀνασκάπτω, διενεργῶ ἀνασκαφή, ξεθάβω, φέρνω στην ἐπιφάνεια, σε Ευρ. **3**. *σκάπτω τάφρον*, διανοίγω τάφρο, σε Θεοκ. — Παθ., *τὰ ἔσκαμμένα*, οἱ σκαμμένες γραμμές που ἀποτελοῦσαν σημάδια για τα ὄρια του ἀλματος του πένταθλου· μεταφ., *ὑπὲρ τὰ ἔσκαμμένα ἄλλεσθαι*, υπερβαίνω τα ὄρια, σε Πλάτ.

σκαρδάμυσσω, Αττ. -**ττω**, μέλ. -ζω, ἀνοικοκλείνω τα βλέφαρα, τα μάτια μου, βλεφαρίζω, σε Ευρ., Ξεν. (ἀμφίβ. προέλ.).

σκᾶρῖφισμός, ὁ, ἐπίξεση, ξύσιμο· *σκαριφισμοὶ λήρων*, σύντομες επικρίσεις, σύντομα λογοπαίγνια, σε Αριστοφ.

σκατός, γεν. του *σκᾶρ*.

σκᾶτο-φάγος, -ον (φᾶγειν), αὐτός που τρώει περιττώματα ἢ ἀκαθαρσίες, σε Αριστοφ.

σκᾶφεύς, -έως, ὁ (σκάπτω), αὐτός που σκάβει, σκαπανέας, σκαφτιάς, που διανοίγει ορύγματα ἢ τάφρους, σε Ευρ.

σκάφη[ᾶ], ἡ (**σκάπτω**), οτιδήποτε ἔχει σκαφτεῖ ἢ ἔχει γίνει κοίλο· **1**. κάδος ἢ λεκάνη, κάδος που προορίζεται για το λουτρό (λουτήρας), σκάφη, σκαφίδι, γαβάθα, σε Ηρόδ. **2**. ελαφρὺ σκάφος, λέμβος, σχεδία, βαρκούλα, μονόξυλο, σε Αριστοφ. **3**. παροιμ., *τὴν σκάφην σκάφην*, «λέω τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη», λέω τα πράγματα με το ὄνομά τους, σε Λουκ.

σκᾶφήναι, απαρ. Παθ. αορ. β΄ του *σκάπτω*.

σκᾶφίδιον, τό, υποκορ. του *σκαφίς* I. 2., μικρή λέμβος, караβάκι, καΐκι, σε Στράβ.

σκᾶφίς, -ίδος, ἡ, υποκορ. του *σκάφη*, στον ίδ. **1.** λεκάνη, κάδος για το άρμεγμα του γάλακτος, καρδάρα, σε Ομήρ. Οδ.· δοχείο για τη φύλαξη του μελιού, σε Θεόκρ. **2.** μικρό σκάφος, λέμβος, σχεδία, σε Ανθ.· φτυάρι, σε Ανθ.

σκάφορ[ᾱ], τό (σκάπτω), σκάψιμο, σκάλισμα· *σκάφορ οίνέων*, εποχή κατάλληλη για σκάλισμα των αμπελιών, σε Ησίοδ.

σκάφορ[ᾱ], -εος, τό (σκάπτω), **1.** κοίλο μέρος του πλοίου, κύτος πλοίου, Λατ. *alveus*, σε Ηρόδ., Τραγ.· γενικά, πλοίο, σε Αισχύλ., Αριστοφ. κ.λπ. **2.** = *σκαφίς* II, φτυάρι, σε Ανθ.

σκεδάννυμι, μέλ. *σκεδάσω [ᾱ]*, Αττ. *σκεδῶ*· αόρ. α΄ *έσκέδασα*, Επικ. *σκέδασα* — Μέσ., αόρ. α΄ *έσκεδασάμην* — Παθ., μέλ. *σκεδασθήσομαι*, αόρ. α΄ *έσκεδάσθην*, παρακ. *έσκεδασμαι*, **I.** σκορπίζω, διασκορπίζω, διασπείρω, σε Ομήρ. **II.** Παθ., σκορπίζομαι, διασκορπίζομαι, διασπείρομαι, διαχέομαι, λέγεται για ανθρώπους, σε Ηρόδ., Θουκ.· λέγεται για τις ακτίνες του ηλίου, σε Αισχύλ.· λέγεται για λόγια ή φήμη, διαδίδομαι παντού, κοινολογούμαι, σε Ηρόδ.

σκεδάσσις, ἡ, σκόρπισμα, διασπορά, διάχυση, σε Ομήρ. Οδ.

σκεδῶ, Αττ. μέλ. του *σκεδάννυμι*.

σκεθρός, -ά, -όν, ακριβής, σωστός, προσεκτικός· επίρρ. -ῶς, σε Αισχύλ.

σκελετός, -ή, -όν (σκέλλω), αποξηραμένος, ξερός, εντελώς άνυδρος, στεγνός· ως ουσ., *σκελετός, ό*, αποξηραμένο, ταριχευμένο σώμα, μούμια, σε Ανθ., Πλούτ.

σκελετ-ώδης, -ες (είδος), αυτός που μοιάζει με μούμια, σκελετωμένος, σε Λουκ.

σέλλω, μέλ. *σκελῶ*, αόρ. α΄ *έσκηλα*, γ΄ ενικ. ευκτ. *σκήλειε*· **I.** ξηραίνω, αποξηραίνω, στεγνώνω, αφυδατώνω, σε Ομήρ. Ίλ. **II.** Παθ., *σέλλομαι*, με αμτβ. Ενεργ. παρακ. *έσκληκα*, είμαι αφυδατωμένος, απισχνασμένος, στεγνός, ξερός, μαραμένος, βλ. [κατασκέλλομαι](#).

σέλος, -εος, τό, I. το πόδι από την άρθρωση του ισχύου και κάτω, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *πρυμνόν σέλος*, γλουτός ή φτέρνα, σε Ομήρ. Ίλ.· ως στρατιωτική έκφραση, *έπί σέλος πάλιν χωρεΐν, άνάγειν*, υποχωρώ με το πρόσωπο στραμμένο προς τον εχθρό, υποχωρώ δηλ. με τάξη, δεν τρέπομαι σε άτακτη φυγή, Λατ. *pedetentim*, σε Ευρ., Αριστοφ. **II.** μεταφ., *τά σκέλη*, τα πόδια, τα σκέλη, δηλ. τα δύο μακρά τείχη ανάμεσα στην Αθήνα και τον Πειραιά, σε Στράβ.· *τά μακρά σκέλη*, σε Πλούτ.

σέμμα, -ατος, τό (σκέπτομαι)· **I.** υπόθεση που χρήζει σκέψης, ζήτημα, θέμα, σε Πλάτ. **II.** σκέψη, θεωρία, υπόθεση, συλλογισμός, προβληματισμός, στον ίδ.

σκεπᾶ, ονομ. και αιτ. του *σκέπας*.

σκεπάζω, μέλ. -άσω (*σκέπω*), στεγάζω, καλύπτω, προφυλάσσω, σε Ξεν.

σκέπᾶνον, τό, σκέπαστρο, στέγαστρο, κάλυμμα, σε Ανθ.

σκεπᾶνός, -ή, -όν (σκέπω), αυτός που είναι στεγασμένος ή που στεγάζει, σε Ανθ.

σκέπαρνον, τό ή σκέπαρνος, ό, τσεκούρι του ξυλουργού, σκεπάρνι, που χρησιμοποιείτο για να εξομαλύνει τους κορμούς των δέντρων, διαφέρει από το *πέλεκυς*, σε Ομήρ. Οδ. (αμφίβ. προέλ.).

σκέπας, -αος, τό (σκέπω), σκέπασμα, κάλυμμα, στέγαστρο, καταφύγιο· *έπί σκέπας*, κάτω από το στέγαστρο ή μέσα στο καταφύγιο, σε Ομήρ. Οδ.· *σκέπας*

άνεμοιο, καταφύγιο από τον άνεμο, στο ίδ.· ονομ. και αιτ. πληθ. *σκέπᾶ*, σε Ησίοδ.

σκέπασμα, -ατος, τό (σκεπάζω), στέγαστρο, κάλυμμα, καταφύγιο, υπόστεγο, σε Πλοάτ.

σκεπάω, μόνο σε ενεστ. (*σκέπω*), καλύπτω, στεγάζω, παρέχω καταφύγιο· *άνεμων σκεπόωσι κῆμα* (Επικ. αντί *σκεπάουσι*), αποκρούουν (παρέχουν καταφύγιο ενάντια), προφυλάσσουν, στεγάζουν τη θάλασσα που φουρτούνιασε από τον άνεμο, σε Ομήρ. Οδ.· *κόρυν σκεπάουσιν ἔθειραι*, σε Θεόκρ.

σκέπη, ἡ (σκέπω), κάλυμμα, καταφύγιο, προστασία, σε Ξεν.· με γεν., *ἐν σκέπη τοῦ πολέμου*, έχοντας προστασία έναντι του πολέμου, σε Ηρόδ.· *ὑπὸ τὴν Ρωμαίων σκέπην*, ὑπὸ την προστασία των Ρωμαίων, σε Πολύβ.

σκεπόωσι, Επικ. γ' πληθ. του *σκεπάω*.

σκεπτέον, ρημ. επίθ. του *σκέπτομαι*· **1.** κάτι που πρέπει να συλλογίζομαστε, να υπολογίζουμε, να σκεφτόμαστε, σε Αριστοφ., Θουκ. κ.λπ. **2.** *σκεπτέος, -α, -ον*, αυτός που πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν, να τύχει σκέψης, να εξεταστεί, σε Αντιφ.

σκεπτικός, -ή, -όν (σκέψις), σκεπτόμενος, στοχαστικός· *οἱ σκεπτικοί*, οι Σκεπτικοί φιλόσοφοι, οι οποίοι δεν είχαν καμία βεβαιότητα, αλλά διατύπωναν μόνον απόψεις, Λατ. *opinatores*, σε Κικ., Λουκ.

σκέπτομαι (στην Αττ. το *σκοπῶ* ἢ *σκοποῦμαι* χρησιμ. ως ενεστ.), μέλ. *σκέψομαι*, αόρ. *ἀ' ἐσκεψάμην*, παρακ. *ἔσκεμμαι*· **I.** κοιτάζω τριγύρω, παρατηρώ με προσοχή, ακολουθ. από πρόθ. *εἰς*, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ.· με αιτ., προσέχω, επιτηρώ, φυλάσσω, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ.· *ἀπόλ.*, εξετάζω, παρατηρώ προσεκτικά, κατασκοπεύω, σε Ηρόδ.· λέγεται για τον νου, παρατηρώ με τον νου, θεωρώ, εξετάζω, λαμβάνω υπ' όψιν, συλλογίζομαι, στοχάζομαι, διαλογίζομαι, σε Σοφ., Θουκ. κ.λπ. **1.** *σκέψασθε δέ*, μόνον σκεφθείτε, σε Θουκ. **2.** *σκέφτομαι* εκ των προτέρων, προνοώ, σε Δημ. **3.** παρακ. επίσης με Παθ. σημασία, *ἔσκεμμένα*, ζητήματα υπολογισμένα, μετρημένα εκ των προτέρων, σε Θουκ.· (σε διάλογο), *σκοπεῖτε οὖν*. Απάντ. *ἔσκεπται*, σε Πλάτ.· ομοίως γ' ενικ. Παθ. μέλ. (συντελεσμένου) *ἐσκέμεται*, στον ίδ.

σκέπω, = *σκεπάζω*, σε Λουκ.

σκερβόλλω, υβρίζω, λαιδορώ, ψέγω, χλευάζω, *σκερβόλλω πονηρά*, χρησιμοποιώ χυδαίες εκφράσεις, ονειδίζω, σε Αριστοφ. (άγν. προέλ.).

σκευᾶγωγέω, μέλ. *-ήσω*, συμμαζεύω και μεταφέρω τα αγαθά και την κινητή περιουσία μου, σε Δημ., Αισχίν.

σκευ-ᾶγωγός, -όν (σκεῦος), I. αυτός που μεταφέρει, κουβαλά αγαθά ἢ αποσκευές, *τὰ σκευαγωγά*, άμαξες μεταφοράς αποσκευών, σε Πλούτ.· *δοχεία μεταφοράς*, σε Στράβ. **II.** ως ουσ., επιφορτισμένος με τη φύλαξη των αποσκευών, σε Ξεν.

σκευάζω, μέλ. *-άσω*, αόρ. *ἀ' ἐσκεύασα* — Μέσ., αόρ. *ἀ' ἐσκευασάμην* — Παθ., μέλ. *σκευασθήσομαι*, παρακ. *ἐσκεύασμαι*, Ιων. γ' πληθ. *ἐσκευάδαται*· Ιων. γ' πληθ. υπερσ. *-ατο (σκεῦος)*· **I. 1.** προετοιμάζω, ετοιμάζω, ιδίως, παρασκευάζω, ετοιμάζω, μαγειρεύω ἢ γαρνίρω το φαγητό, σε Ηρόδ., Αριστοφ.· *σκ. ἔκ τινος περικόμματα*, κόβω ένα κομμάτι κρέατος σε πολύ μικρά κομμάτια, το κάνω κιμά, σε Αριστοφ. **2.** Μέσ., ετοιμάζω κάτι για τον εαυτό μου, σε Ευρ., Πλάτ. **3.** γενικά, ετοιμάζω, καθιστώ κάτι έτοιμο, σε Ομηρ. Ὑμν.· *σκευάζω ἡδονάς*, παρέχω, προσφέρω, προμηθεύω, εφοδιάζω, σε Πλάτ. — Μέσ., όπως το *μηχανάομαι*, επινοώ, επιτυγχάνω, κατορθώνω, σε Ηρόδ. **II.**

λέγεται για πρόσωπα, **1.** εφοδιάζω, προμηθεύω, εξοπλίζω — Παθ., *σιτίοισι εὖ ἐσκευασμένος*, στον ίδ.: *ποταμοῖσι Σκύθαι ἐσκευάδαται*, στον ίδ. **2.** ντύνω, κοσμώ, διακοσμώ, καλλωπίζω, στολίζω, σε Ηρόδ., Αριστοφ. κ.λπ. — Παθ., *ἐσκευασμένοι*, πλήρως ενδεδυμένοι, εξοπλισμένοι, σε Θουκ.: λέγεται για πράγματα, *τὰ προπύλαια τύποισι ἐσκευάδαται*, είναι διακοσμημένα με ζωγραφιές, σε Ηρόδ.

σκευάριον, τό, υποκορ. του *σκεῦος*, μικρό δοχείο ή οικιακό σκεύος, σε Αριστοφ.: σύνεργα παιχνιδιού, σε Αισχίν.

σκευασία, ή (σκευάζω), ετοιμασία, παρασκευή, μαγείρεμα, σε Πλάτ.

σκευαστέον, ρημ. επίθ. του *σκευάζω*, αυτό που πρέπει κάποιος να ετοιμάσει, να προετοιμάσει, με απαρ., σε Αριστοφ.

σκευαστός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *σκευάζω*, κατασκευασμένος τεχνητά, τεχνητός, σε Πλάτ.

σκευή, ή (σκεῦος), I. 1. εξοπλισμός, εξάρτυση, ενδυμασία, ιματισμός, στολή, Λατ. *apparatus*, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ. **2.** μόδα, τρόπος ντυσίματος ή αισθητική της ενδυμασίας, σε Ηρόδ., Θουκ. **II.** αρματωσιά, όπως αυτή των διχτυών ψαρέματος, σε Πίνδ.